



dr Jakub Jerzy Czarkowski

**Akademia Wymiaru Sprawiedliwości
ORCID (0000-0001-6212-5763)**

DOI:

Słowo wstępne do numeru 1/2026 (99) –

**Nasze czasopismo wobec dynamicznych przemian społecznych i kulturowych.
Our journal in the face of rapid social and cultural change.**

Oddajemy w Państwa ręce 99. numer kwartalnika „Pedagogika Społeczna”, który stanowi szczególny, przed jubileuszowy kamień milowy w historii naszego czasopisma. Redakcja w nowym składzie pragnie podkreślić, że stojąc na progu setnego, wydania, z głęboką świadomością i odpowiedzialnością podejmujemy próbę dojrzałego dialogu między bogatym dziedzictwem przeszłości a dynamicznie rozwijającymi się wyzwaniami współczesności. Naszą naczelną dewizą pozostaje dążenie do tego, aby nieustannie iść z duchem czasu, elastycznie reagować na płynną rzeczywistość społeczną i technologiczną, ale zarazem z najwyższym pietyzmem kultywować najlepsze, klasyczne tradycje naukowe i edytorskie. Tradycje te zostały w sposób niezwykle rzetelny, głęboki i dalekowzroczny zapoczątkowane przez wybitnych twórców czasopisma Pedagogiki Społeczna: prof. Wiesława Theissa oraz prof. Barbarę Theiss, których wizja nauki jako dyscypliny bliskiej człowiekowi i jego środowisku życia do dziś wyznacza nasz kierunek działań. Ich fundamentalny dorobek stanowi dla nas stały drogowskaz moralny i merytoryczny, rzucając jasne światło na współczesne kryzysy i inspirując kolejne pokolenia badaczy do rzetelnej i bezkompromisowej analizy otaczającego nas świata.

Idąc z duchem czasu, nasza redakcja planuje w obecnym oraz w kolejnych numerach szerokie upowszechnianie treści dotyczących mediów cyfrowych oraz szeroko pojętego środowiska wirtualnego. Decyzja ta wynika z głębokiego przekonania o istotnym, wielopoziomym społeczno-wychowawczym oddziaływaniu mediów oraz ich kluczowej roli środowiskotwórczej. Współczesne media i Internet nie są już jedynie neutralnymi przekaznikami informacji; stały się one autonomicznym i dominującym ekosystemem

socjalizacji, w którym dorastające pokolenia budują swoją tożsamość, kształtują systemy wartości, nawiązują relacje interpersonalne oraz interpretują otaczający świat. Pedagogiczna refleksja nad tym obszarem musi zatem wyjść poza ramy czysto techniczne i skupić się na ontologicznych konsekwencjach funkcjonowania człowieka w przestrzeni cyfrowej, badając zarówno szanse rozwojowe, jak i głębokie patologie czy zagrożenia związane z cyfryzacją życia codziennego.

Niezwyczajnie ważnym i inspirującym impulsem dla rozwoju tej perspektywy badawczej był aktywny udział przedstawicieli naszej redakcji w prestiżowej i posiadającej piękną tradycję ogólnopolskiej konferencji naukowej „Cyberprzestrzeń i światy wirtualne”. To tradycyjne, niezwykle cenione spotkanie gromadzi co roku wybitnych pedagogów mediów, pedagogów społecznych oraz dydaktyków zajmujących się mediami z całego kraju, stanowiąc wyjątkowe forum merytorycznej dyskusji, prezentacji wyników nowatorskich badań empirycznych oraz integracji różnych środowisk akademickich. Jesteśmy dumni, że reprezentanci naszego kwartalnika mogli uczestniczyć w tym ważnym wydarzeniu, dzieląc się swoimi doświadczeniami i wnosząc wkład w debatę nad kierunkami ewolucji współczesnej edukacji medialnej. Z wielką radością i nadziejami patrzymy na perspektywę nawiązania trwałej współpracy z uczestnikami tej konferencji. Mamy głęboką nadzieję, że autorzy ci, reprezentujący wysoki poziom naukowy i nowatorskie podejście do problematyki wirtualnej rzeczywistości, wkrótce zagoszczą na naszych łamach, wzbogacając dyskurs pedagogiczny swoimi unikalnymi pracami i przyczyniając się do budowania nowoczesnego oblicza naszego kwartalnika.

Prezentowany, 99. numer kwartalnika przynosi niezwykle bogaty, zróżnicowany i merytorycznie głęboki zestaw jedenastu oryginalnych artykułów naukowych, które w sposób komplementarny i interdyscyplinarny podejmują kluczowe problemy współczesnej rzeczywistości społecznej, edukacyjnej, terapeutycznej oraz penitencjarnej. Autorzy reprezentujący ważne polskie ośrodki akademickie ale również praktycy podejmują odważne próby diagnozowania wyzwań płynących zarówno ze strony dynamicznego rozwoju technologicznego, jak i kryzysów instytucjonalnych, demograficznych oraz indywidualnych doświadczeń traumatycznych.

Prezentowany, niezwykle bogaty i zróżnicowany dorobek naukowy bieżącego numeru zbiega się z przełomową decyzją organizacyjno-wydawniczą, którą pragniemy z dumą oficjalnie ogłosić na naszych łamach.

Począwszy od obecnego, 99. numeru (oznaczającego zarazem numer 1 w 2026 roku), podstawową wersją kwartalnika „Pedagogika Społeczna” staje się wersja elektroniczna. Równocześnie wprowadzamy zunifikowany, czytelny i nowoczesny format A4 jako najbardziej użyteczny i funkcjonalny dla publikacji akademickich dystrybuowanych w przestrzeni cyfrowej, co wiąże się również ze zmianą, layoutu. Co najważniejsze, nasze czasopismo przyjmuje w pełni politykę otwartego dostępu (Open Access) do wszystkich publikowanych treści. Oznacza to, że wszystkie artykuły naukowe, w tym numery regularne, specjalne, tematyczne oraz okolicznościowe, będą całkowicie bezpłatnie i bez żadnych barier technicznych czy finansowych dostępne dla badaczy, praktyków, studentów oraz wszystkich zainteresowanych na całym świecie, oczywiście na zasadzie uznania autorstwa.

W naszej głębokiej i dojrzałej ocenie, zmiana ta nie jest jedynie technicznym dostosowaniem się do współczesnych trendów rynkowych czy kwestią ułatwienia upowszechniania myśli pedagogicznej. Jest to również nasza świadoma, instytucjonalna odpowiedź na palącą potrzebę ochrony środowiska naturalnego i poszanowania zasobów naszej planety. W dobie narastającego kryzysu klimatycznego i ekologicznego, rezygnacja z masowego druku papierowego na rzecz nowoczesnej dystrybucji cyfrowej stanowi nasz – może mały, lecz w naszej opinii niezwykle potrzebny i konkretny – sposób na poszanowanie środowiska. Wierzymy głęboko, że cyfrowa ekologia, połączona z ideą pełnej otwartości i demokratyzacji wiedzy naukowej, wyznacza standardy odpowiedzialnego rozwoju nauki w XXI wieku i stanowi wyraz naszej troski o dobro wspólne przyszłych pokoleń.

Kończąc to słowo wstępne, pragniemy serdecznie zaprosić wszystkich Państwa – zarówno doświadczonych badaczy, jak i młodych naukowców oraz praktyków pedagogiki społecznej i nauk pokrewnych – do współtworzenia kolejnych wydań naszego kwartalnika. W sposób szczególny zachęcamy do nadsyłania tekstów do przygotowywanego właśnie numeru specjalnego, który zostanie w całości dedykowany analizie nowych wyzwań stojących przed pedagogiką społeczną w dobie globalnej niepewności i transformacji cyfrowej. Na Państwa oryginalne artykuły naukowe, wnikliwej diagnozy oraz doniesienia z badań empirycznych i teoretycznych czekamy z niecierpliwością do 15 sierpnia. Wierzymy, że wspólnie uda nam się stworzyć przestrzeń do twórczej dyskusji i budowania nowych, inspirujących perspektyw dla naszej dyscypliny.

dr Jakub Jerzy Czarkowski
redaktor naczelny